

RS AU § 136 Utveckling av IT-styrning inom Region Gotland – utifrån rapport från KPMG

Ärendenummer: RS 2022/1850

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en struktur som visar hur digitalisering och verksamhetsutveckling ska organiseras inom respektive fackförvaltning.
- Samtliga nämnder får i uppdrag att inom ramen för objektsförvaltningsprojektet ta fram en tydlig organisation kring hur objektsförvaltningen ska genomföras i praktiken.
- Samtliga nämnder får i uppdrag att ta fram en tydlig organisation kring hur GDPR/LIS-frågor ska hanteras i respektive fackförvaltning.
- Uppdragen återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024.

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram en struktur och plan som visar hur Digitaliseringsavdelningens roll ska utvecklas till att stödja förvaltningarna i verksamhetsutveckling/digitalisering, återrapportering sker till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett förslag till samlad process för införande av IT-system – från behov till upphandling och införande, återrapportering sker till regionstyrelsens ordinarie sammanträde i januari 2024.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att i samråd med övriga fackförvaltningarna ta fram ett samlat förslag till förändrad driftsbudget per nämnd fr o m 2025.

Sammanfattning

KPMG fick i början av 2022 i uppdrag att kartlägga IT-styrningen i Region Gotland och föreslå åtgärder för att förbättra läget. KPMG presenterade sin rapport i april 2022.

I rapporten beskrivs att digitaliseringsavdelningen har ett stort teknikfokus. En mer utvecklad, stödjande roll mellan verksamhet och teknik efterlyses.

I rapporten ges en lägesbeskrivning. Av denna framgår att regionens verksamhetsutvecklingsarbete med stöd av digitalisering inte bedrivs så strukturerat som vore önskvärt. Som ett undantag framhålls socialförvaltningen där arbetet har fullt stöd i ledningsgrupp, i centrala grupper och nätverk samt genom särskilda digitaliseringscoacher ute i verksamheten.

På motsvarande sätt beskrivs hur objektsförvaltningen inte får tillräckligt mycket fokus, och ofta sköts ”med vänster hand”.

Införandeprocessen av nya IT-system är inte allmänt känd och frångås ofta, vilket leder till negativa konsekvenser.

Informationssäkerhetsarbetet inom regionen behöver – trots att mycket hänt på fem år - fortsätta utvecklas.

Bedömning

1) Digitaliseringsavdelningen föreslås få i uppdrag att utveckla sin stödjande roll gentemot verksamheterna. Rollen bör – precis som KPMG föreslog - utöver det rent tekniska också vara att stötta förvaltningarna i de mjukare aspekterna av hur IT-systemen förvaltas. I rollen skulle kunna ingå att olika personer inom Digitaliseringsavdelningen har ett huvudansvar för en specifik (organisatorisk) förvaltning. De skulle då till exempel kunna delta i denna förvaltnings digitaliseringsråd och verksamhetsplanering.

2) KPMG rekommenderar förvaltningarna att använda systematisk verksamhetsutveckling, där digitala hjälpmedel är en integrerad del. Socialförvaltningen framhålls som ”best practice”.

Förvaltningarna bör försöka uppnå detta mål. Varje förvaltning behöver skapa sin organisation, men lämpliga inslag kan vara (anpassas till varje förvaltnings behov):

- Digitalisering/verksamhetsutveckling har både en ansvarig person i förvaltningsledningen och en plats på förvaltningsledningens agenda.
- Roller/tjänster som utvecklingsledare för IT/verksamhetsutveckling inrättas centralt i förvaltningen (om de inte redan finns).
- Digitaliserings-/verksamhetsutvecklingsråd inrättas.
- Roller/tjänster som digitaliserings-/verksamhetsutvecklingscoach inrättas ute i verksamheten. Besätts initialt med personer som i dag arbetar i verksamheten.

Den skapade organisationen har sedan ansvar för att arbeta fram förslag till förvaltningens digitaliseringsplan, som fastställs av förvaltningsledning/nämnd. Vidare ska organisationen i vardagen delta i och styra den verksamhetsnära verksamhetsutvecklingen och digitaliseringen.

Som exempel på verksamhetsnära verksamhetsutveckling där digitala hjälpmedel är en integrerad del kan nämnas att socialförvaltningen nu med hjälp av sina digitaliseringscoacher har börjat införa medicinrobotar. Robotarna påminner brukare när det är dags att ta medicin, något som både effektiviserar för personalen och ökar säkerheten för brukarna.

3) När det gäller objektsförvaltning pågår ett regionövergripande projekt. Här bör varje förvaltning ta ett tydligt ansvar för att det finns inrättade tjänster som objektsförvaltare som lever upp till kravet att objektsförvaltarna ska vara professionaliserade. Det innebär att de i princip arbetar heltid med objektsförvaltning. Det räcker således inte med att en person i förvaltningen i princip skriver alla förvaltningsplaner mm och övriga jobbar på som inget har hänt.

Objektsförvaltarna kan kompletteras med systemadministratörer som arbetar i verksamheten och har god kunskap om hur IT-systemen används.

4) Den process som är mest grundläggande för både objektsförvaltningsarbetet och GDPR/LIS-arbetet är IT-systeminförande. Här avses då hela processen från att behov fångas upp och diskuteras i termer av IT-stöd till dess att ett IT-system upphandlats och införts. Inom Region Gotland liksom i andra regioner och kommuner har man svårt att få denna process att fungera väl. Hela processen är omfattande och krävande, och väldigt ofta missas ett antal kritiska steg vilket riskerar såväl laglighet som effektivitet i lösningen.

Därför föreslås att Digitaliseringsavdelningen ihop med upphandlingsfunktionen och förvaltningarna tar fram en uppdaterad version av hur denna process ska se ut. Sedan ska samtliga förvaltningars ledningsgrupper ansvara för att processen följs i alla delar.

5) Informationssäkerhets- och GDPR-arbetet behöver fortsätta utvecklas. Mycket har hänt sedan GDPR kom 2018 och informationssäkerhetsarbetet har fått en markant högre prioritet. Samtidigt är detta juridiskt komplexa frågor, och ytterligare lagstiftningar tas fram med EU som drivande.

Därför är det nödvändigt att varje objektsförvaltare har åtminstone grundläggande kunskaper på området. Sedan behöver varje förvaltning ha gemensamma resurser med djupare kompetens som kan bistå verksamheten. Slutligen behövs det resurser centralt inom regionen (inom RSF) som tar fram riktlinjer och stödmaterial och som driver nätverk där man gemensamt utvecklar sig.

6) Resurser krävs naturligtvis för att genomföra ovanstående fem punkter. KPMG framhåller att regionen på detta område är ”resurstunn”. Därmed inte sagt att alla roller måste finansieras med nya medel. I många fall kan en tydligare satsning på verksamhetsutveckling stödd på digitalisering liksom på objektsförvaltning leda till effektiviseringar och ökad verksamhetsutveckling. Ibland kan befintliga resurser genom nya arbetssätt användas bättre. Samtidigt som det ibland kan krävas nya resurser. Varje förvaltning bör alltså se över hur ovanstående fem punkter ska kunna realiseras i den egna förvaltningen, ett arbete som i många fall redan har påbörjats.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-02
Rapportutkast KPMG april 2022